

***Force,
sterk in weerwerk***

***10 handige
antwoorden
tegen domme
commentaar
op je werkloosheid***

INLEIDING

Opmerkingen over werkloosheid. Je hoort ze op straat, leest ze in de krant, ziet ze op sociale media. Ze komen van mensen die je niet kent, maar ook van vrienden en soms zelfs familie. Vaak zijn ze niet vriendelijk. Sympathiek is dat niet. Maar nog vaker gebeuren ze zonder kennis van zaken.

Daarom maakten we dit boekje. Omdat veel van de ideeën over werkloosheid gewoon niet juist zijn. Of omdat veel mensen die commentaar niet zouden geven, als ze erover nadenken.

Dit boekje is voor jou en iedereen die te maken krijgt met domme commentaar op werkloosheid. We vertellen waarom het niet juist is en wat je kan zeggen als reactie. Zo verminderen we samen de foute opmerkingen. Voor jou, maar ook voor anderen.

Veel leesplezier!

*Werkloos zijn?
Dat is geld
trekken en
niks doen*

Een werkloosheidsuitkering krijg je niet zomaar. Je moet ervoor gewerkt hebben én je moet buiten je wil om ontslagen zijn. Pas dan krijg je geld. **Onze werkloosheidsuitkering is een verzekering**, waar alle werknemers mee aan betalen. Zo beschermen ze zichzelf én anderen. Wie werkloos wordt, heeft op die manier altijd een vangnet.

Vergelijk het met een brandverzekering. Iedereen betaalt mee, zodat wie pech heeft altijd opgevangen wordt. En net zoals bij een brandverzekering moet je ook een inspanning doen NA de pech. Je moet actief naar werk zoeken, op basis van het plan dat je samen met de VDAB bespreekt. Niks doen, kan niet.

Wie uithaalt naar werkzoekenden heeft het dus niet goed begrepen. Ook hij of zij kan het slachtoffer worden van een ontslag, en kan dan terugvallen op dit goede verzekeringssysteem. Een werkzoekende een profiteur noemen, is even absurd als iemand verwijten van wie zijn huis net afgebrand is, dat hij rijk wordt van de verzekering.

Kort en krachtig

Het recht op een werkloosheidsuitkering krijg je door voldoende te hebben gewerkt. Het is een verzekering die alle werknemers samen afsluiten.

Politici en media zijn heel hard voor werkzoekenden. Ze trappen naar beneden en leggen de schuld bij ons. Ik voel mij daar heel slecht bij. Als je al weinig zelfvertrouwen hebt, helpen deze negatieve uitspraken niet. Ik doe echt mijn best om werk te vinden.” - Raf, 40 jaar

*De werkloosheids-
uitkering is
te hoog*

2

Het zal misschien verrassen, maar ook werk zoeken kost geld. Om naar een sollicitatiegesprek te gaan, heb je benzine nodig of een ticket voor het openbaar vervoer, als je kinderen hebt, moet je opvang zoeken. Een uitkering verlagen onder de armoedegrens maakt dat mensen moeten kiezen tussen eten kopen of gaan solliciteren. Dat wil niemand.

1 op 2 werkzoekenden leeft vandaag al in armoede. Een alleenstaande die voltijds heeft gewerkt en langer dan 1 jaar werkloos is, ontvangt bruto 1354,86 euro per maand werkloosheidsuitkering. Terwijl de armoedegrens in 2022 voor een alleenstaande 1366 euro was.

In vergelijking met andere Europese landen is de Belgische uitkering zeker niet ‘te hoog’. Er zijn bijvoorbeeld 8 landen die een hogere werkloosheidsuitkering hebben.

Kort en krachtig

Een uitkering die onder de armoedegrens ligt, doet de werkloze niet zoeken naar werk. De uitkering verlagen heeft een omgekeerd effect. Het verhoogt alleen maar de kans op armoede.

“De uitkering verlagen, verhoogt alleen maar de armoede. Wij solliciteren voortdurend. Moeten wij naast de afwijzing van werkgevers, ook in armoede leven? Willen ze dat ik onder een brug slaap?” – Piet, 59 jaar

***“In uw gezicht zeggen de werkgevers
met een glimlach: je bent te oud.”***

EDDY, 56 JAAR

*Er is werk genoeg.
Wie niet werkt,
wil niet.*

3

Werkloos zijn is niet leuk. Je hebt geen inkomenszekerheid, minder sociale contacten en je wordt bestempeld als profiteur. Maar sommige jobs zijn nog erger. Ze zijn fysiek zwaar, gevaarlijk, vuil, tijdelijk of met flexibele uren. En bovendien slecht betaald. Wie wil er nu een onwerkbare job?

Er zijn niet alleen slechte jobs, ze passen ook niet altijd. Zo zijn veel langdurig werkzoekenden ouder dan 50 jaar. Die kunnen fysiek zware jobs gewoon niet aan. Ook werkgevers weten dat. Er blijft helaas ook veel discriminatie bestaan op de arbeidsmarkt. Mensen met een beperking of een migratieachtergrond solliciteren waar ze kunnen maar krijgen vaak geen reactie.

Begeleiding naar werk moet op maat zijn en aansluiten bij je voorkeuren. Als je verplicht wordt een onwerkbare job uit te oefenen verdwijnt ook je kans om zelf betere arbeids- en loonsvoorwaarden te onderhandelen. Omgekeerd worden werkgevers verplicht beter werk aan te bieden.

Kort en krachtig

Wat ben je met werk als je er niet van kan leven? Wat ben je met een sollicitatie als je geen reactie krijgt? Iedereen wil werken. Onder goede werkomstandigheden, die zekerheid bieden.

In juli 2023 waren er 32.000 vacatures voor mensen zonder middelbaar diploma tegenover 90.000 werkzoekenden zijn zonder diploma secundair onderwijs.

*De vreemden
pakken
ons werk af*

4

Niet ‘de vreemde’ pakt werk af. Wel de werkgever die arbeiders uit Polen of Roemenië naar hier haalt met een schijnbedrijf en hen niet volgens de Belgische regels betaalt. Daarmee ontduikt hij sociale bijdragen en maken Belgische werkkrachten – van welke kleur ook – geen kans meer. In plaats van te vloeken op de buitenlandse werknemers moeten we dus binnenlandse werkgevers hierop controleren.

Maar de overheid en werkgevers zoeken ook soms zelf naar buitenlandse werknemers. De mijnwerkers van vroeger, dat gebeurt nu nog. Tegelijk blijft het voor mensen met een migratieachtergrond moeilijker om werk te vinden. Hoewel er werk is voor iedereen, zijn de kansen op werk voor mensen die buiten de Europese Unie geboren zijn veel lager. Daarom kiezen veel anderstalige werklozen voor jobs die anderen niet aantrekkelijk vinden, zoals seizoenarbeiders (plukker) of schoonmaker. En doen ze ook ploegenwerk of weekendwerk.

Een job is natuurlijk ook niet het bezit van iemand. Het belangrijkste is dat de job gedaan wordt. Door gelijk wie en onder de beste omstandigheden.

Kort en krachtig

Iedereen een goede job. Dat is de échte inzet.

“ Ik ben voor een stageplaats gaan aankloppen bij het OCMW, de jeugddienst en zelfs de kerk. Ik kreeg geen kans maar mensen zonder migratieachtergrond wel. Dat is discriminatie.”
- Ilbana, 39 jaar

*Een uitkering
die daalt,
doet sneller
werk zoeken*

5

Klopt totaal niet. In de tien jaar dat men besliste om de uitkering te laten dalen, is er geen enkele indicatie dat mensen sneller uitstromen naar werk. De OESO - een samenwerkingsverband van 38 landen om het sociaal en economisch beleid te bespreken – deed een uitgebreid onderzoek en vond geen enkel verband. Wie dus roept dat de uitkering NOG sneller moet dalen om effect te hebben, heeft het fout.

De oplossing is niet het doen dalen van inkomen, maar ligt bij andere factoren. Om te kunnen werken is er voldoende kinderopvang nodig, goed openbaar vervoer of iemand om voor de zieke partner te zorgen. Soms zijn er ook persoonlijke problemen die eerst aangepakt moeten worden.

Helemaal stoppen met de uitkering? Ook dat is geen goed idee. Het hebben van een uitkering zorgt er voor dat mensen blijvend worden opgevolgd en ondersteund. Zo kunnen ze toch nog stappen zetten naar de arbeidsmarkt. Zonder begeleiding is vaak ook de kans op werk weg.

Kort en krachtig

Een dalende uitkering helpt niet aan werk. Andere zaken bepalen de snelheid van werk zoeken. Zoals kinderopvang, goed openbaar vervoer of medische redenen.

“Ik zit met de angst dat mijn uitkering wordt afgepakt. Als ik politici op de TV hoor dan denk ik: doe ik genoeg? Terwijl ik voor mijn moeder moet zorgen en ik een medisch probleem heb waar ik weinig hulp voor heb gekregen.” - Fabio, 49 jaar

“VDAB zei:

iedereen die een opleiding afmaakt,

heeft direct werk.

De opleiding is afgerond.

Ik heb geen job.”

NOURI, 56 JAAR

*Zo veel werklozen,
en wij maar
betalen*

6

De krapte op de arbeidsmarkt – dit betekent dat er veel vacatures zijn en weinig mensen om de jobs in te vullen - doet het aantal werkzoekenden met een uitkering flink dalen. Tegelijk zien we in de statistieken dat er nog heel wat werklozen bijkomen. Hoe komt dat? Het gaat om mensen die geen werkloosheidsuitkering krijgen, maar die zich verplicht of vrijwillig inschrijven bij de VDAB. Zo moeten zowel huurders van een sociale woning, als Oekraïners zich sinds kort inschrijven, ook al hebben ze geen werkloosheidsuitkering. Ook huisvrouwen en langdurig zieken zitten steeds meer in deze cijfers.

Maar belangrijker dan het dalende budget is het solidariteitsprincipe. **Iedereen kan ooit eens geconfronteerd worden met werkloosheid.** Omdat het bedrijf waar je werkt failliet gaat, omdat de jobinhoud verandert of om een andere reden. Daarvoor is het vangnet van de werkloosheidsuitkering.

Zodat je niet van de ene op de andere dag zonder inkomen valt. Dat zorgt ervoor dat je als werknemer niet in een ‘smekende’ positie komt te staan. Zo krijg je onderhandelingsruimte om nee te zeggen aan je werkgever. Als je geen andere keuze hebt, kan je immers geen eisen stellen. Het systeem van betaalde werkloosheid werkt op deze manier zowel voor werkzoekenden als voor werknemers.

Daar betalen we met zijn allen voor. Uit solidariteit voor anderen, als verzekering wanneer het onszelf overkomt. Het maakt ons bovendien ook sterker op de werkvloer.

Kort en krachtig

De werkloosheidskas is een verzekeringssysteem voor alle werknemers. Het maakt ons allemaal sterker.

*Als iedereen werkt
kunnen we
de pensioenen
betalen*

Een goed pensioen, dat willen we allemaal. Daar hebben we allemaal recht op. Toch denken steeds meer mensen dat een pensioen straks helemaal niet meer zeker is. Jongeren zeggen zelfs luidop dat hun pensioen niet meer gegarandeerd is.

Dat is gek, want **nog nooit werkten er zo veel mensen en creëerden we met zijn allen dus zo veel welvaart**. Enerzijds zien we dat het bruto nationaal product in België zal stijgen met 40% per persoon, anderzijds horen we dat de pensioenen onder druk staan.

Is het de vergrijzing? Ja, maar dat klopt maar voor een deel. Veel belangrijker is dat de welvaart die werknemers creëren minder naar hen terugvloeit door politieke beslissingen. Steeds meer gaat de winst naar bedrijven en aandeelhouders en minder naar de werknemers en dus onze pensioenen.

Pensioenen hangen niet alleen af van wie werkt. Heel wat multinationals en grote bedrijven krijgen kortingen op hun sociale bijdragen. Dat moet opnieuw anders.

Kort en krachtig

Het geld dat we met iedereen creëren gaat te veel naar bedrijven en aandeelhouders. Daar moet opnieuw verandering in komen.

Steeds meer gaat de winst naar bedrijven en aandeelhouders en minder naar de werknemers en dus onze pensioenen.

***“Als ze mensen gaan verplichten
om gemeenschapsdienst te doen
dan heb ik geen tijd om te solliciteren hé.”***

MERYAME, 50 JAAR

***Voor wat,
hoort wat.***

***Laat werklozen
klusjes doen
in ruil voor
hun uitkering***

Nog eens werken om recht te hebben op je uitkering? Wat een gek idee. Het is alsof de brandverzekering je na uitbetaling van schade zou verplichten je dakgoot te herstellen. De werkloosheidsuitkering, zo zag je al in de eerste stelling, is een verzekering waar je recht op hebt als je gewerkt hebt. Werknemers daar nog eens voor laten 'betalen' in de vorm van arbeid klopt niet met het basisprincipe.

Bovendien is het zeker geen goed idee om werkzoekenden in te schakelen in gemeenschapsdienst. Wie als werkloze gemeenschapsdienst moet doen, houdt ten eerste minder tijd over om naar werk te zoeken. **Zo wordt de kans om door te stromen naar echt werk kleiner.** Dit gratis werk zet ook de laagste lonen onder druk en doet betaalde jobs verdwijnen. Het wordt immers makkelijker voor een lokaal bestuur om werklozen de plaatselijke klusjes te laten doen. Gemeenschapsdienst helpt dus niemand vooruit.

Weet je wat? Als er werk is, betaal mensen er dan ook voor. Werkzoekenden krijgen een uitkering omdat ze (tijdelijk) geen werk hebben. Wanneer zij moeten werken voor een uitkering is er in principe werk en moet je er hen ook voor betalen.

Kort en krachtig

Gratis werken verdringt betaalde jobs. Als er werk is, betaal mensen er dan ook voor.

Het is alsof de brandverzekering je na uitbetaling van schade zou verplichten je dakgoot te herstellen.

***“Ik voelde mij niet meer
geaccepteerd in de samenleving
omdat ik geen werk vind”***

STEVE, 30 JAAR

*Je moet
werklozen
gewoon meer
sanctioneren*

9

Vandaag wordt 1 op 5 werkzoekenden naar de controledienst gestuurd. Dat is nog nooit zo hoog geweest. Sinds vorig jaar worden bemiddelaars gemonitord op hoeveel werkzoekenden ze doorsturen voor controle. Dat verhoogt duidelijk de cijfers.

Vraag is of dat zinvol is. **Willen we echt bemiddelaars die zich afvragen of ze deze maand wel voldoende mensen hebben doorgestuurd voor controle?** Of hebben we liever een VDAB die zich focust op mensen aan het werk helpen? Natuurlijk zijn sancties soms nodig, maar een beleid dat alleen maar meer sancties wil, legt de verkeerde focus.

Studies zijn het daarover eens. Sanctionering verhoogt de uitstroom naar werk wel een beetje, maar doet dat niet op lange termijn. Zo is er in Engeland een grootschalig onderzoek geweest naar het effect van sanctionering. Wat blijkt: de uitstroom naar goed betaalde en werkbare jobs was verlaagd.

Sanctionering leidt tot tal van negatieve effecten (geen duurzaam werk, uitstroom naar ziekteverzekering, impact op mentaal welzijn) terwijl de positieve effecten nl. doorstroom naar werk uitblijven. Conclusie? Meer en systematisch straffen werkt niet.

Kort en krachtig

De werkloze systematisch straffen, verhoogt de kans op werk niet. Integendeel, die kans wordt lager.

Een beleid dat alleen maar meer sancties wil legt de verkeerde focus.

*Gaan solliciteren
in training,
juist uit bed...
Ja, dan zouden
ze mij ook niet
aannemen.*

10

Werkzoekenden die solliciteren in een trainingspak, zijn eerder de uitzondering dan de regel. Gebeurt dit toch, dan is dat geen teken van desinteresse maar eerder van onwetendheid en gebrek aan ervaring. Het kan ook simpelweg gebrek zijn aan geld voor gepaste kledij.

Denk bijvoorbeeld aan jongeren. Zij hebben weinig ervaring. Ze weten niet altijd wat werkgevers van hen verwachten of wat professionele kledij is. Maar het kan ook een gevolg zijn van je omgeving en een totaal andere kledingcode. **Zo kan een pak in de ene situatie volkomen verkeerd zijn en een mooi trainingspak net heel goed.** Niet iedereen die solliciteert begrijpt dat, maar ook ondernemingen snappen dat niet altijd.

Tenslotte: 1 op 2 werkzoekenden leeft in armoede. Een mooi hemd en een passende broek is dan best wel een uitdaging. Geef hen wat krediet.

Kort en krachtig

Een trainingspak is soms best wel chique. Vraag maar aan Kevin De Bruyne.

“ Wij krijgen de stempel dat wij niks willen doen maar ik wil net wel alles doen. Ik schrijf mij bij heel wat interimkantoren in. Ik solliciteer veel maar ik krijg bijna geen antwoord.”
- Steffi, 49 jaar

***Force,
sterk in weerwerk***

Je bent werkloos, je vindt zeer moeilijk een vaste job. Je ben kortgeschoold, je bent nieuwkomer, je bent alleenstaande ouder, je hebt een beperking. ... Force is er voor iedereen die het moeilijk heeft op de arbeidsmarkt.

Force:

- **Organiseert vormingen en infosessies.** Je kan bij ons langs komen en je kan online vormingen volgen.
- **Luistert naar jouw stem** in groepsgesprekken en bevragingen.
- **Komt op voor jouw belangen.** Samen organiseren we trefdagen, acties en gaan we in gesprek met beleidsmakers.
- **Werkt samen met diverse middenveldorganisaties** om de stem van wie het moeilijk heeft harder te laten klinken.
- **Force, sterk in weerkwerk** is een initiatief van Vorming en Actie.

Meer info:

force@vlaamsabvv.be

www.vlaamsabvv.be/force

Individuele loopbaandiensten

Het ABVV staat via zijn loopbaandiensten klaar om je als werkzoekende of werknemer verder te helpen bij al je loopbaanvragen. We adviseren je bij je opleidings- en sollicitatievragen en maken je wegwijs in de digitale dienstverlening van de VDAB.

Contact: lba.algemeen@vlaamsabvv.be

“We krijgen de stempel

dat we niks willen doen...

Maar ik wil net alles doen.”

SARAH, 48

Een uitgave van
Vlaams ABVV
ABVV Vorming & Actie
Force, sterk in weerwerk

Met de steun van
Vlaanderen

Publicatie
November 2023

Foto's
© Shutterstock

Verantwoordelijke uitgever
Caroline Copers, Hoogstraat 42, 1000 Brussel

